

NORBERT ŚWIDEREK

Właśnie mija rok od dnia, w którym weszła kolejna nowelizacja umowy ADR. Przyniosła ona dla kierowców przewożących towary niebezpieczne istotną zmianę – wprowadzona została jednolita instrukcja pisemna dla członków załogi pojazdu.

O zaletach tego rozwiązania można by długo pisać, ale jak każda nowość, to i ta instrukcja nie jest wolna od błędów. I nie mówię tutaj o błędach w polskim tłumaczeniu. Błędach, które mogłyby śmieszyć („zagłębienia Tereniu”), gdyby nie to, że zagrażają bezpieczeństwu kierowcy – myślę o zamianie „nalepek” na „klasy” i w związku z tym zwolnieniu z posiadania masek ucieczkowych kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne posiadające właściwości trujące, ale jako zagrożenie dodatkowe.

Również w tekście oryginalnym można doszukać się wielu nieścisłości i wątpliwości.

Po niecałym roku od wprowadzenia w życie instrukcja dojrzała do nowelizacji. Podstawą do dyskusji na 87 sesji WP.15, która odbyła się w dniach 2-6 listopada 2009 r. w Genewie był dokument przygotowany przez CEFIC. Nie wszystkie zaproponowane zmiany zostały przyjęte, wprowadzono również kilka zmian, o których dokument wyjściowy nie wspominał. Omówmy zatem zmiany, jakie pojawiły się w pisemnej instrukcji.

Po pierwsze – okazało się, że wzór nalepki nr 1 w instrukcji nie odpowiadał wzorowi zawartemu w punkcie 5.2.2.2.2 umowy ADR. Brakowało gwiazdek pod symbolem wybuchającej bomby!

Po drugie – wykreślono z kolumny 3 na stronach 2 i 3 instrukcji zapisy o zapobieganiu przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji. Nie oznacza to wcale, że będziemy mogli bezkarnie spuszczać uwolnione materiały „w glebę”. Wręcz przeciwnie – dalej ten przepis obowiązuje, z tym że jest on zawarty na pierwszej stronie, w zaleceniach ogólnych dotyczących wszystkich towarów niebezpiecznych. Uznano zatem, że powtarzanie tego zapisu na stronach 2 i 3, i tylko w stosunku do określonych numerów nalepek jest zbędne i nielogiczne.

Po trzecie – w wypadku nalepki 4.1 dodano zapis, dotyczący materiałów wybuchowych odczulonych, o zagrożeniu wybuchem w przypadku usunięcia odczulacza. Co ciekawe – podobny zapis dotyczący nalepki nr 3 nie został przyjęty.

Po czwarte – uznano, że zagrożenia są określane nie tylko przez nalepki, ale również przez znaki. Pojawił się zatem na stronie czwartej instrukcji dalszy ciąg tabeli, w którym zawarto zagrożenia i dodatkowe wskazówki w wypadku towarów opatrzonych znakiem „rybki” – zagrażających środowisku lub znakiem „termometru”.

Po piąte – doprecyzowano obowiązek posiadania łopaty, osłony otworów kanalizacyjnych i pojemnika tylko w wypadku materiałów stałych i ciekłych.

ADR 201

Poprawka ta wynika z faktu, że istnieją gazy oznaczone dodatkowo nalepką nr 8 i użycie łopaty w tych przypadkach byłoby cokolwiek kłopotliwe... Przy okazji skreślono rodzaj materiału, z którego może być wykonany pojemnik do zbierania pozostałości – nie będzie musiał być plastikowy, lecz z drugiej strony nie przychyłono się do propozycji Szwajcarii, aby określić tworzywo, z którego ten pojemnik jest wykonany, jako „właściwy do przewożonego towaru”. Pamiętajmy, że nie do każdego rodzaju towaru niebezpiecznego plastik jest właściwy, chociażby ze względu na właściwości elektrostatyczne bądź możliwość reakcji z zebrany uwolnionym towarem.

Po szóste – wprowadzono szereg zmian mających na celu doprecyzowanie opisu zagrożeń.

A jakie propozycje zmian nie zyskały poparcia szanownego gremium? Otóż np. uznano, że znaczenie zwrotu „rozkład egzotermiczny” jest powszechnie znane wszystkim kierowcom i nie ma potrzeby zamiany na „gwałtowny rozkład”. Nie zyskała akceptacji propozycja rozdzielenia zagrożeń w wypadku nalepki nr 9 – inne zagrożenia dla UN 3077 i UN 3082 i inne dla pozostałych towarów. Nie przyjęto również propozycji umieszczenia zagrożenia określonego znakiem, o którym mowa pod 5.5.2.3 umowy ADR – dotyczącego kontenerów i przedziałów ładunkowych poddanych fumigacji. Nie zgodzono się na określenie minimalnej ilości płynu do płukania oczu – proponowano 500 ml. Nie uzyskano wreszcie porozumienia dotyczącego przepisów przejściowych w obowiązywaniu starej i nowej wersji instrukcji pisemnej. Ma to być jednym z tematów następnej sesji.

Co pominięto? Nie zauważono oczywistego, moim zdaniem, błędu jakim jest dopuszczenie do używania wyłącznie kamizelek ostrzegawczych. Przy okazji tworzenia nowej instrukcji pisemnej wykreślone zostało ze spisu wyposażenia ubranie ostrzegawcze.

Z formalnego punktu widzenia, kierowcy wożący np. paliwa, posiadający

INSTRUKCJA

Czynności, które powinny być wykonane w razie wypadku lub zagrożenia

W razie zaistnienia podczas przewożenia wypadku lub zagrożenia, członkowie załogi pojazdu powinni wykonać, o ile jest to możliwe i bezpieczne, następujące czynności:

- zahamować pojazd, wyłączyć silnik i odłączyć akumulator za pomocą wyłącznika głównego, o ile jest on dostępny;
- unikać źródeł zapłonu, w szczególności nie palić i nie włączać żadnych urządzeń elektrycznych;
- powiadomić właściwe służby ratownicze, podając im wszystkie dostępne informacje o zdarzeniu lub wypadku oraz o materiałach biorących w nich udział;
- założyć kamizelkę ostrzegawczą i odpowiednio umieścić stojące znaki ostrzegawcze;
- zapewnić przybyłym służbom ratowniczym

II już za progiem

Zmiany w pisemnej instrukcji

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne określonej klasy oraz czynności zależnych od zaistniałej sytuacji		
Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
1 1.5 1.6	Mogą mieć szereg właściwości powodujących takie efekty jak wybuch masowy, rozrzut odłamków, intensywny ogień/promieniowanie ciepłe, świecenie, huk, wydzielanie dymu. Wrażliwe na wstrząsy i/lub uderzenia i/lub wysoką temperaturę.	Schronić się i pozostać z dala od okien.
1.4	Niewielkie zagrożenie wybuchem i pożarem	Schronić się.
2.1	Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować oparzenia i/lub odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
2.2	Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
2.3	Zagrożenie zatruciem. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować oparzenia i/lub odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.	Użyć maski ucieczkowej. Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
3	Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu. Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.
4.1	Zagrożenie pożarem. Materiały łatwopalne lub palne. Mogą zapalić się na skutek działania ciepła, iskry lub płomienia. Ładunek może zawierać materiały samoreaktywne zdolne do egzotermicznego rozkładu wskutek dostarczenia ciepła, kontaktu z innymi substancjami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. Może to skutkować wydzielaniem szkodliwych i palnych gazów lub par lub samozapłonem. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania. Zagrożenie wybuchem materiału odczulonego w przypadku ubytku substancji odczulającej.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.

Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
4.2	Zagrożenie samozapaleniem pożarem w wyniku samozapłonu w przypadku uszkodzenia sztuk przesyłki lub uwolnienia się materiału. Mogą gwałtownie reagować z wodą.	
4.3	Zagrożenie pożarem lub wybuchem na skutek kontaktu z wodą.	Uwolniony materiał powinien być utrzymywany w stanie suchym, przykryciem.
5.1	Zagrożenie pożarem i wybuchem. Zagrożenie gwałtowną reakcją w przypadku kontaktu z materiałami palnymi. Zagrożenie gwałtowną reakcją, zapłonem i wybuchem w przypadku kontaktu z materiałami palnymi.	Unikać zmieszania z materiałami (np. trocinami).
5.2	Zagrożenie rozkładem egzotermicznym wskutek wzrostu temperatury, kontaktu z innymi substancjami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub wstrząsy. Może to skutkować wydzielaniem szkodliwych i palnych gazów lub par lub samozapłonem.	Unikać zmieszania z materiałami (np. trocinami).
6.1	Zagrożenie zatruciem drogą inhalacyjną, poprzez kontakt ze skórą lub przez połyknięcie. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Użyć maski ucieczkowej.
6.2	Zagrożenie zakażeniem. Mogą powodować groźne choroby u ludzi lub zwierząt. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	
7A 7B 7C 7D	Zagrożenie wchłonięciem i napromieniowaniem zewnętrznym.	Ograniczyć czas narażenia.
7E	Zagrożenie reakcją tarciową.	
8	Zagrożenie poparzeniem substancją żrącą. Mogą silnie reagować ze sobą, z wodą i z innymi materiałami. Uwolnione materiały mogą wydzielać żrące pary. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.
9	Zagrożenie poparzeniem. Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.

UWAGA 1: W przypadku towarów niebezpiecznych stwarzających więcej niż jedno zagrożenie ładunków mieszanych, stosuje się każdą z określonych dla nich wskazówek.

UWAGA 2: Dodatkowe wskazówki określone powyżej mogą być modyfikowane w celu ich dostosowania do klas towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu oraz użytych środków transportu.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, określonych przez znaki lub sygnały bezpieczeństwa oraz czynności zależne od zaistniałej sytuacji		
Znaki lub sygnały bezpieczeństwa	Charakterystyka zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
Materiały niebezpieczne dla środowiska	Zagrożenie dla środowiska wodnego lub dla systemu kanalizacyjnego	
Materiały przewożone w podwyższonej temperaturze	Zagrożenie poparzeniem termicznym	Unikać kontaktu z gorącymi częściami jednostki transportowej i z uwolnionymi materiałami

firmowe ubrania ostrzegawcze o właściwościach antyelektrostatycznych, muszą na nie zakładać nylonowe kamizeleczyki, które na potęgę strzelają iskrami. Nie zauważono również różnic w wersjach językowych. Gaszenia małego pożaru czy zabezpieczenia studzienek i zbierania uwolnionego materiału członkowie załogi pojazdu mogą się podjąć o ile jest to „właściwe i bezpieczne” – według wersji angielskiej, „możliwe do wykonania bez zagrożenia” – według wersji francuskiej lub „bezpieczne i możliwe” – według tłumaczenia niemieckiego.

W załączeniu przedstawiam wersję instrukcji z naniesionymi poprawkami: tekst czerwony jest tekstem nowym, tekst przekreślony – został usunięty.

Pamiętajmy jednak, że nie jest to wersja ostateczna – ta będzie przyjęta wraz ze wszystkimi zmianami do ADR 2011 dopiero w czasie sesji majowej.

No i oczywiście oficjalne polskie tłumaczenie może wyglądać zupełnie inaczej.

Autor jest prezesem SDGSA

progiem

ji

du dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych oraz czynności zależnych od zaistniałej sytuacji	
zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
	(3)
ości powodujących sowy, rozrzut i/promieniowanie, rozdziałanie dymu, uderzenia i/lub	Schronić się i pozostać z dala od okien.
uchem i pożarem	Schronić się.
isnieniem, zącym, ia i/lub w przypadku	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
zającym, isnieniem, enia, w przypadku	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
isnieniem, ia i/lub w przypadku	Użyć maski ucieczkowej. Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
w przypadku	Schronić się. Unikać zagłębień terenu. Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.
riaty łatwopalne : na skutek działania. aterialy samoreak- cznego rozkładu a, kontaktu z i jak kwasy, aminy), tarcia lub wać wydzieleniem w lub par lub	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.
w przypadku ateriału u ubytku	

Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
Materiały samozapalne 4.2	Zagrożenie samozapaleniem pożarem w wyniku samozapłonu w przypadku uszkodzenia szluk przesyłki lub uwolnienia się materiału. Mogą gwałtownie reagować z wodą.	
Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne 4.3	Zagrożenie pożarem lub wybuchem na skutek kontaktu z wodą.	Uwolniony materiał powinien być utrzymywany w stanie suchym, pod przykryciem.
Materiały utleniające 5.1	Zagrożenie pożarem i wybuchem, zagrożenie gwałtowną reakcją w przypadku kontaktu z materiałami palnymi. Zagrożenie gwałtowną reakcją, zapłonem i wybuchem w przypadku kontaktu z materiałami palnymi.	Unikać zmieszania z materiałami palnymi (np. trocinami).
Nadtlenki organiczne 5.2	Zagrożenie rozkładem egzotermicznym wskutek wzrostu temperatury, kontaktu z innymi substancjami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub wstrząsy. Może to skutkować wydzieleniem szkodliwych i palnych gazów lub par lub samozapłonem.	Unikać zmieszania z materiałami palnymi (np. trocinami).
Materiały trujące 6.1	Zagrożenie zatruciem drogą inhalacyjną, poprzez kontakt ze skórą lub przez połknięcie. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Użyć maski ucieczkowej.
Materiały zakaźne 6.2	Zagrożenie zakażeniem. Mogą powodować groźne choroby u ludzi lub zwierząt. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	
Materiały promieniotwórcze 7A 7B 7C 7D	Zagrożenie wchłonięciem i napromieniowaniem zewnętrznym.	Ograniczyć czas narażenia.
Materiały rozszerzalne 7E	Zagrożenie reakcją łańcuchową.	
Materiały żrące 8	Zagrożenie poparzeniem substancją żrącą. Mogą silnie reagować ze sobą, z wodą i z innymi materiałami. Uwolnione materiały mogą wydzielać żrące pary. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.
Różne materiały i przedmioty niebezpieczne 9	Zagrożenie poparzeniem. Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego i lub kanalizacji.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji.

UWAGA 1: W przypadku towarów niebezpiecznych stwarzających więcej niż jedno zagrożenie oraz ładunków mieszanych, stosuje się każdą z określonych dla nich wskazówek.

UWAGA 2: Dodatkowe wskazówki określone powyżej mogą być modyfikowane w celu ich dostosowania do klas towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu oraz użytych środków transportu.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, określonych przez znaki lub sygnały bezpieczeństwa oraz czynności zależne od zaistniałej sytuacji		
Znaki lub sygnały bezpieczeństwa	Charakterystyka zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
 Materiały niebezpieczne dla środowiska	Zagrożenie dla środowiska wodnego lub dla systemu kanalizacyjnego	
 Materiały przewożone w podwyższonej temperaturze	Zagrożenie poparzeniem termicznym	Unikać kontaktu z gorącymi częściami jednostki transportowej i z uwolnionymi materiałami

Autorem jest prezesem SDGSA

INSTRUKCJE PISEMNE

Czynności, które powinny być wykonane w razie wypadku lub zagrożenia

W razie zaistnienia podczas przewozu wypadku lub zagrożenia, członkowie załogi pojazdu powinni wykonać, o ile jest to możliwe i bezpieczne, następujące czynności:

- zahamować pojazd, wyłączyć silnik i odłączyć akumulator za pomocą wyłącznika głównego, o ile jest on dostępny;
- unikać źródeł zapłonu, w szczególności nie palić i nie włączać żadnych urządzeń elektrycznych;
- powiadomić właściwe służby ratownicze, podając im wszystkie dostępne informacje o zdarzeniu lub wypadku oraz o materiałach biorących w nich udział;
- założyć kamizelkę ostrzegawczą i odpowiednio umieścić stojące znaki ostrzegawcze;
- zapewnić przybyłym służbom ratowniczym łatwy dostęp do dokumentów przewozowych;
- nie chodzić po uwolnionych materiałach i nie dotykać ich, unikać wdychania

par, dymu i pyłu poprzez pozostawianie po stronie nawietrznej;

- o ile jest to możliwe i bezpieczne, użyć gaśnic w celu ugaszenia małego lub będącego w fazie początkowej pożaru, obejmującego opony, hamulce lub przedział silnika;
- członkowie załogi pojazdu nie powinni gasić pożaru obejmującego przedział ładunkowy;
- o ile jest to możliwe i bezpieczne, użyć wyposażenia przewożonego w jednostce transportowej, do zapobieżenia przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji oraz zebrania uwolnionych materiałów;
- oddalić się od miejsca wypadku lub zagrożenia, poinformować inne osoby o konieczności oddalenia się od tego miejsca oraz stosować się do zaleceń służb ratowniczych;
- zdjąć i usunąć w sposób bezpieczny skażone ubranie oraz użyte, skażone środki ochrony.